

UKRAINIAN LABOR NEWS

Published semi-weekly by the Ukrainian Labor News Ass'n
Cor. Pritchard Ave. and McGregor St.,
Winnipeg, Man.

Subscription per year \$4.00
Telephone: St. John 1465.

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ

газета для робочого люду — виходить два рази на тиждень:
В СЕРЕДУ І СУБОТУ.
Видає Товариство "Українських Робітничих Вістей".
Передплата на рік \$4.00

Адреса:

UKRAINIAN LABOR NEWS,

Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada.

Непоміщені в газеті рукописи не звертають ся, хіба що дописувачеві виразно зазначить, що бажає звороту своєї рукописи на слушній її непоміщені та зазначить поштовою марку на її пересилку.

ЗЛОВИЛИ ЗЛОЧИНЦІВ ЗАВЧАСУ.

В боротьбі з радянськими республіками європейська реакція не дає за програму. Нічого не навчило те, що всі протирадянські виступи ззовні і з внутрі зливалися, що радянська влада вийшла побідною в боротьбі з Колчаком, Денікіном, Уленбюком, Балаховичем, Врангелем і Петлюрою, так і в боротьбі з внутрішніми повстанськими бандами. Вона, ця реакція, а особливо р-е-п-у-б-л-и-к-а-и-с-ь-к-а Франції, дала сучасній Європі проти радянських республік і переводить їх в життя. Іменно Франція, при допомозі Польщі і Румунії, з через них при допомозі Петлюри, старається викликати нову братовбивчу різню на Україні, старається привести там до повстання проти радянської влади. Потверджене сего знаходимо, погляньте.

Недавно подавали ми депешу з Європи, що в Києві і Харкові переведено масові арештовані Поліжків. Зараз опісля появила ся вістка, що українське радянське правительство прогнало з України польське посольство. Причиною прогнання було викриття шпигунської діяльності, якою те посольство займало ся. Кілька днів опісля наспіла знова вістка, що на Україні засуджено на смерть за контрреволюційну діяльність — 55 осіб. В тій новинці було сказано, що український суд в Києві засудив на смерть 48 членів петлюрівських банд, які разом з прихильниками відомого бандита Тютюнника повстали проти української радянської влади. (Решта 7 осіб зі згаданих 55 були засуджені не на Україні, лише на Кримі, але в телеграмі їх через помилку зачислено до 48 засуджених на Україні.) А вже найновіша телеграма з Москви, датована 8. вересня, принесла коротеньку вістку, що 48 засуджених в Києві за повстання проти українського радянського правительства — зістали страчені.

Після скіпких відомостей, які подавала тутешня і взагалі американська буржуазна преса, не можна було як слід зорієнтувати ся в тім, що там на Україні стало ся. В кождім разі впадає в очі факт, що арештоване Поліжків в Києві і Харкові та прогнання польського посольства з України за шпигунську діяльність і засуд петлюрівців на смерть за участь в протирадянських заговорах та їх страчання — відбули ся майже рівночасно. Депеша про арештоване Поліжків мала дату 27. серпня, друга депеша про прогнання польського посольства була датована 1. вересня, а депеші про засуд петлюрівців і їх страчання мали дату: перша 6. вересня а друга 8. вересня. Кождий може добачити, що тут є якась схожість, що тут працювала одна рука. Не можна, було лише докладно знати, що тут властиво мали спільного арештоване польських громох на Україні і прогнання з України польського посольства та засуд на смерть петлюрівців за протирадянський заговор.

Розв'язку сего питання дають нам недавно наспівші радянські газети. Іменно київська "Пролетарська Правда" з 13. серпня доносить, що одеська державна політична поліція арештувала на румунській границі бушового команданта петлюрівських військ, полковника Гуляй-Гуленка. Арештований був правою рукою Петлюри, головним організатором всіх бандитських виступів на Україні, одним з керівників воєнних сил "Директорії У.Н.Р." Гуляй-Гуленко перейшов на Україну з надзвичайно важкими припорученнями Петлюри. Він признав ся в своїй важкій місії і зробив сенсаційні відкриття відносно ролі Польщі, Румунії і Франції в справі організації збройних нападів на Радянську Україну. Гуляй-Гуленко зобов'язав організувати міжнародну воєнну шпигунку в радянських республіках для інформовання Франції, Польщі і Румунії.

Далше "Пролетарська Правда" доносить в формі депеші з Харкова під датою 11. серпня, що Державна Політична Управа (поліція) опублікувала в харківських газетах п.н. "Україна і міжнародна контррозвідка" сенсаційні відкриття про діяльність Польщі, Румунії і Франції в підготовлюванню збройного нападу на Радянську Україну, а також про участь міжнародної контррозвідки в підвін радянської влади в середині 2.

Відкрити ці були зроблені Гуляй-Гуленком, якого арештовано в хвилі, коли він мав вже перейти границю України. Гуляй-Гуленко, бувший офіцер царської служби 1917 р., брав активну участь в українській націоналістичній русі, піддержував Центральну Раду і став від того часу правою рукою Петлюри у всіх його протирадянських виступах.

Визначний організатор повстанського руху, Гуляй-Гуленко вів переговори за згодою "правительства У.Н.Р." з румунською командою в Букарешті, в особі виконуючого обов'язки начальника румунського генерального штабу, генерала Ворского. Справа організації повстань на Україні в цілі підвіну радянської влади була вирішена в Букарешті в позитивним амсмі. Покидаючи Петлюрою до Варнава, Гуляй-Гуленко в переїзді був у Варшаві і брав участь в переговорах між "правительством У.Н.Р." і представниками французької, польської і румунської контррозвідки, в особах генералів Сосновського і Нісселя.

На нараді заключено угоду, на підставі котрої Польща Румунія і Франція зобов'язались систематично доставляти петлюрівській армії і повстанцям озброєння і гроші, в цілі зорганізувати повстання на Україні.

На передодні повстання польська команда зобов'язалась випустити з таборів всіх інтернованих петлюрівських офіцерів і жовітрів і доставити їх до границі. Всі вціпані на організувані повстання переходили через начальніка ІІ. відділу польської армії, полковника генерального штабу Грановського.

Зробивши доклад, Петлюра зістав назначений командантом першої групи, а Гуляй-Гуленко вернув до Варшави, де продовжались переговори між Нісселем і Сосновським в імені їх правительства, з одної сторони, а Гуленком, Тютюнником і іншими представниками Петлюри — з другої. Був заключений договір, на підставі котрого Поліжків позвонили організувати повстанські штаби на території Польщі і зобов'язали ся доставляти повстанцям все необхідне, а також оказувати всеможливу поміч в цілі зорганізувати протибольшевизмського фронту. Рівночасно Гуляй-Гуленко разом з ген. — Дельвігом і румун-

ським генералом Ворским вів переговори в справі підготовлюванні в Румунії повстання на Україні. В результаті, в Кишиневі зістав зорганізований повстанський штаб, роботою котрого надзвичайно інтересувалось французьке правительство.

З зізнань Гуляй-Гуленка виявилось також, що між Петлюрою, Врангелем і Савінковим існує тісна зв'язь.

Еще в минулому році, в період організації повстанських штабів, під натиском французького правительства прийшло в Варшаві до політичної угоди з Савінковим в справі координації повстанських сил. Подібна угода була заключена з представником Донського і Кубанського козацтва полковником Гнудрибичем. Тютюнник послав також свого представника в Болгарію в штаб Кутепова.

Цілий ряд фактів свідчить, що думка про повалення радянської влади на Україні не залишена і що готується ця нова спроба інтервенції. Польське правительство дальше бачить в т. зв. "У.Н.Р." головне оруддя боротьби з радянською владою. Петлюра находит ся в дуже приятельських відносинах з Пилудским. Румунія радо піддержує всі авантюри і інтриги проти радянської влади. Антанта, головню Франції, відносить ся до петлюрівщини дуже прихильно. Французьке правительство радо піддержує всі спроби петлюрівців, спрямовані проти радянської влади.

На сім'яють ся відомості "Пролетарської Правди". Тепер стає більше як певним, що недавні арештовані Поліжків на Україні за шпигунську діяльність та прогнання з України польського посольства, які також засуджені петлюрівців на смерть за протидержавний заговор — є прямим вислідом арештовання петлюрівського полковника Гуляй-Гуленка та поданих ним відомостей. Страчених 48 петлюрівців перелічено на горіччій учинку і вони за се відпокутували.

Стає отже наглядним, що Франція не залишає думки всіма способами стремити до повалення радянської влади і одним із тих способів вона вважає викликувані за гроші повстання на Україні. Стає наглядним, що Польща і Румунія є дальші гонимими псами Франції у відношенню до радянських республік і двій розскаж все готові зробити. Є також очевидним, що між Польщею і радянськими республіками нема дійсного мира, який називають істнував, і Польща дальше держить у себе Петлюру і в разі потреби висладе його як свого цуцка на Україну. Одним словом, чорна зграя, зложена з французької буржуазії, польської шляхти, румунських бояр і петлюрівських недобитків, творить дальше святий союз і готова кождої хвилі розпочати крокрополіте на Україні. Пуанкаре, Пилудскі і його пахолот Петлюра не дрімають, а підготовляють кроваві авантюри проти селян і робітників України.

Тільки що на сей раз їм не подістило. Тепер злапано злочинця, заки він ще вєспів підложити під хату огонь. І панове "доброчинці" сусіди Поліжків мусять одні дати драга з України, а другі опинити ся в тюрмах, а свої рідні України, котрим французьке золото і польсько-шляхтоцька нагайка ближчі, як інтереси українського селянина і робітника — понесати смерть.

АНТАНТА І ГРЕКО-ТУРЕЦЬКА ВІЙНА.

Протягом двох тижнів Турки під проводом Мустафа Кемала Паші відібрали від Греків те, що Греки захопили при допомозі Анталі протомого парку військ. Турки розгромили грецьку армію в буквальним значінню того слова. Грецька армія, яка півроку тому назад рвалася до Антоти, столиці турецьких націоналістів в Малій Азії, втікала перед військами Кемала без жадного опору около 200 миль і навіть море її не сплинуло. Турки одистали від грецьких військ всю Малу Азію і захопили найбільшій свій порт на анатолійському побережжю Смирну, чим і закінчили свою війну з Греками.

Тепер лишається питання, чи Турки, упоєні своєю побідною над Греками, підуть на Константинополь, який находит ся в руках англійських, французьких і італійських військ і в якім, для показу, сидить покритий антанта султан та його безсловесне правительство? Єли-б турецькі націоналісти рішили йти на Константинополь, се означало-б вже війну Турків не з Греками, а з антантаю, або протяз з Англією, яка є властиво господарем Константинополя і Дарданелів.

Колі ми заглянемо в капіталістичну світову пресу, то побачимо, що навіть сама англійська дипломатія вважає поразку Греків лише побічною, бо в дійсності поразка Греків є поразкою англійської політики в Малій Азії. Греція, як воєнний чинник, була лише виконанцем волі англійських імперіалістичних членив в Малій Азії, була для Анталі тим, чим в Європі для Франції є Польща. Єли-б Греція і завоювала Туреччину, то користь для неї з сего була-б така, як для Польщі з Горішнього Штеску.

Французька капіталістична преса з явним задоволенням дивить ся на побіду Турків над Греками, тоді як англійська, головню бушва Норткідфова преса, розпочала наново остру критику політики Лойд Джорджа. Навіть вінніпегська "Free Press" виступила за остру критику англійської політики в Малій Азії, розумієть ся, не в тім дусі, чому Англія підішла в Малу Азію і чому сприяла війні Греків з Турками, але чому вона не дала достатньої помічі Грекам. Після "Free Press" виходить, що не Греки воюють проти Турків, але Турки проти Греків.

Лондонський "Таймс", який все старается ся, держати сторону Франції у всіх антантських справах, розпочав, з поразкою Греків, нову кампанію проти політики Лойд Джорджа. Англійська капіталістична преса не скриває більше, що війна Греків проти Турків була фактично війною англійських капіталістів за азійську нафту, спрямованою проти Франції. "Таймс" пригадає англійським дипломатам скандальну історію з антантськими воєнними складами в Константинополі, які англійський представник Гарингтон видав під французьку опіку і які відтак скоро опинились в руках турецьких націоналістів.

Значить, союзниця — Англія і Франція — суперничачи за турецьку нафту, воювали між собою руками Греків і Турків. Бувший американський амбасдор в Константинополі Моргентав помітив в лондонській "Таймсі" стая, в якій каже, що турецька побіда над Греками серйозно загрожує престижові британської імперії в Малій Азії, і визнає в імя спасення християнства (не нафти), щоби "Ліга Націй" вмшчалась в греко-турецьку війну, та покарає Турків за їх неслухняність.

До якого безладу дійшло між антантаю, в політиці Малої Азії найкраще свідчить той факт, що вона просто є безрадна підприємити якісь рішучі кроки в греко-турецькому конфлікті. Англійські, французькі і італійські воєнні кораблі, які поспішили до Смирни, коли до неї наближались турецькі війська, стояли бездіяльні підчас замиання Смирни військами турецьких націоналістів.

З сего видно, як антантські імперіалісти не можуть поділитися овочами своєї побіди з минулої світової війни. Нинішня побіда розбитої в світовій війні Туреччини перетворила в звичайний кусник паперу т. зв. Севрський мировий договір, сфабрикований антантськими імперіалістами. Тому, що сей договір не забезпечував прав французьким капіталістам на турецьку нафту, він зістав знищений. Єли Пуанкаре "уступив" настоячності Лойд Джорджа в справі німецьких репарацій, то зате, другою рукою, від вдарив по англійській політиці в Малій Азії.

Тепер лишається питання: що станеть ся з Константинополем і Дарданелами, які тепер є фактично в руках Анталі? Пару тижнів тому назад Греки готували ся зайняти Константинополь, і ся грецька акція тогочас була викликати новий світовий пожегар. Се було так очевидним, що навіть покровителька Греків Англія цофнула ся, бодай для виду, взад і під натиском Франції і Італії відтягнула своє попере "грецького-п'яну".

Протягом двох тижнів ситуація основно змінилась. Єли два тижні тому назад Англія хотіла багнетами Греків витиснути остаточно з Константинополя Францію і Італію і таким робом взяти під свою цілковиту контролю Дарданельський і Босфорський проливи, то нині насуваєть ся для Анталі небезпека наступу на Константинополь військ Кемала Паші, і перед нею стають питання: під чім протекторатом опинити ся Константинополь в разі заняття його турецькими військами і чи виступить Франція і Італія оружно разом з військами Анталі для оборони Константинополя перед кемалістами?

На засіданню "Ліги Націй" виступив за остру критику антантської політики в Малій Азії представник Полудневої Африки, а в дійсності англійський дипломат, Роберт Сесіл, який домагав ся вмшання ся "Ліги Націй" в греко-турецьку війну, а його колега представник Анталі Ірл Бальфур, відповідаючи на критику Сесіла, заявив, що "Ліга Націй" не має ні кораблів, ні військ, ні грошей, щоби вмшати ся в сю справу, отже є безрадна і понебудь запобіжить авантюрам антантських капіталістів в Малій Азії, а морально вона не може вплинути на Турків, бо Туреччина не є членом "Ліги Націй".

Отже положене антанти в греко-турецькій розв'язці є таке, що держава антанта одна другої не вірить, одна другої боїть ся і одна другої не хоче уступити. Антанта насилу недавно проковтнула кістку німецьких репарацій, а тепер її попере горда стала кістка, що остріша кістка, а власне нафта в Малій Азії і Дарданельський та Босфорський проливи. Сю кістку поставила антанта попере горда турецька побіда над Греками. Чи вдасть ся вона нею, покаже найблизша будучість. Волинськ.

ПО ЛОНДОНСЬКІЙ КОНФЕРЕНЦІЇ.

(Кореспонденція до "Укр. Роб. Вістей").

"Ні порозуміння, ні розколу, а лише признание неспосібності".

Оттак то характеризує паризька часопись "Le Journal" вислід Лондонської конференції. Такий то її кінець заповіла перед її скликанням комуністична преса. А за се преса 214 Інтернаціоналу дала нас. Тепер вона знова переконалась, що капіталізм неспосібний усунути, утвореної ним кризи.

В правді Англія і Франція дійшли там до порозуміння що до забезпечення грошевих обов'язань Німеччині. Обі держави згодились на се, що їх треба відустити з німецького золота, а Лойд Джордж, який вимагає виконання всіх зобов'язань, бо хоче при їх помочи усунути німецького конкурента. А розійшли ся лише в тих питаннях, які вляються ся жадними французького імперіалізму, на які не може згодити ся англійський імперіалізм.

Жадана Пуанкаре, в Лондоні були поділені на дві часті. В першій виявилась потреба Франції відустити від Німеччині великі грошеві суми, котрі були-б забезпечені. Тому то Пуанкаре жадав забрати 26% німецького валюту, що знаходиться за кордоном, секвестрації сел та організації фінансової і господарської контролі Німеччині. На се згодив ся і Лойд Джордж. І Лойд Джордж не журить ся тим, що заняті важких доходивих жерел Німеччині спричинить її банкрут. І Франція і Англія годять ся на експлоатацію німецького-господарства та на усунення конкурентів.

Англія однак не могла прийняти тих жадань Пуанкаре, котрі мають за цілю остаточне усунення англійського впливу в Європі та забезпечення економічної та військової гегемонії Франції.

Треба мати на увазі, чім речником є зараз Пуанкаре, хто править Францією? Хто говорить в її імені? Пуанкаре, Елізей (палата президента республіки), парламент, сенат, се не самостійні органи французької республіки, а засоби, інструменти французького імперіалізму, якого дійсним речником являеть ся чорносотенець Роберт-Піно, який опанував всі французькі трести і синдикати, котрі сконцентровані в його руках. Він то при помочи зависимої від нього преси є нинішнім володарем Франції.

Безперечно вплив важкої промисловості в Франції на публічне жите більший, як вплив важкої промисловості в Німеччині. Піно — сильніший як Стінес: При помочи преси і корупції Піно створив в французькому парламенті національний блок, котрий дуже зручно заступає інтереси французької важкої промисловості.

Загальне економічне положене Франції мало потерпіло через війну. Однак війна зашкодила зеліній і сталевій промисловості. Мимо збільшення продукції сирового заліза і сирового сталю зараз подовина печий нечинна. На се збільшення продукції впливає Версальський договір, в якому Німеччина відступила Франції 34 своєї власної продукції руди. І другі галузи французької промисловості зрости завдяки новим землям, котрі Німеччині ввбрала Франція в Версальському договорі, але французька промисловість не має забезпеченого ринку. Збільшена продукція найбільше відчуває брак коксу. Дарма, що Франція завляла на 15 років Сарську країну. Сарський вуголь не можна перетворити на кокс. А за те в Рурському краї є доволі коксу. Тому то Франція стремить до заняття Рурського краю всіма силами. Тому Пуанкаре дуже вловолений, що Німеччина не виконує обов'язань Версальського договору. Французька промисловість хоче за всяку ціну зайняти Ренський і Рурський краї. Тим то Франція заволоділа-б західно-європейськими сировицями і могла-б контролювати засоби топлива німецької промисловості. В тій то цілі Франція переперла приділ Горішнього Штеску за виміній від себе Польщі.

Англійський капітал зновом зовсім не заінтересований в скріпленню французького впливу в середній і східній Європі. Однак Франція сильніша від Англії. Франція все поклякуєть ся на своє економічне положене та на своє все збільшуючі ся довги. Перед вибухом світової війни довги Франції вносили всього 29.8 мільярдів франків, зараз вони вносять 350 мільярдів. Французький державний бюджет, котрий перед війною не мав недобору, зараз виказує недобір 4 мільярди франків, головню, завляки вилаткам на військ. За те жеж Лойд Джордж дуже осторожний, омиає отвертий розкол між Францією і Англією, бо він знає теперішню силу французької армії.

Цілю французької репараційної політики не є відбудова зруйнованих підчас війни провінцій. Єще сотки тисяч французьких селян і робітників живуть в бараках, хотія капіталісти цих країв подучили високі суми за свої шкоди. Метою французької репараційної політики є економічне поневолене Німеччині, якого домагаєть ся Піно. Тому то Пуанкаре твердо обстоює за секвестрацією лісів і гірничих заведень Рурського краю, за т. зв. "продуктивними залогоми". Пуанкаре побідив. Німецька буржуазія і німецькі мейнпівки, що цілу надію привязали до Лойд Джорджа, пізнали силу Пуанкаре. Стінес розпочав з ним переговори. На берлінській біржі ціни папери західно-німецьких промислових

відприємств ішли сильно в гору. Німецькі промисловці хочуть тепер вратувати свою позицію шляхом порозуміння з Францією, що відбудеть ся знова на кошт пролетаріату. Сам Вірт в сій важкій хвилі, де марка втратила цілу вартість, де ціни підскокнули о 200%, не може нічого розумнішого сказати, як: "завдане найблизшій політиці Німеччині, се забезпечене державного голоду". Один з німецьких промисловців висловлюєть ся так про вату німецько-французького порозуміння: "Колі допустимо Францію до участі в німецькій промисловості, тоді вона мати ме інтерес перешкадати всякому обниженню вартости німецької промисловості. Тоді французька політика буде примушена вилізати на уникане внутрішніх безпорядків в Німеччині і на зміцнене авторитету німецького уряду при помочи своєї влади, так щоб він був в силі забезпечити видатність німецької промисловості. Франція тоді була-б теж заінтересована в тому, щоб не допустити до податкового-обтяженя німецької промисловості. Участь Франції в важкій німецькій промисловості дасть задовурку, що ніяка сила на світі не зможе спинити розвій німецької промисловості та виступати проти неї".

Отже зовсім ясно тут висловлені цілі німецько-французького порозуміння. Економічний німецько-французький блок під військовим протекторатом Франції заострих імперіалістичну суперечности між Англією і Францією. Він не "відбудує" Європи, а зруйнує її дальше. Сей блок скріпить вплив важкої промисловості на цілу європейську політику, та погіршить і дальше положене пролетаріату.

Отже, як ми еще раз підносимо, капіталізм не в силі відбудувати Європи. До чого ся неспосібність капіталізму доведе, хай про се говорить американський банкір Вандерліт, що в останніх часах часто буває в Європі.

В листі до англійської часописи "Nation", він пише: "Неспосібність сих обох державних мужів (Лойд Джордж і Пуанкаре) заключити практичну угоду, котра відновляла-б економічне жите в Європі, мати ме на мій погляд страшні наслідки. Я міг би хотіти, щоб небезеку, котра виявляеть ся в італійському положенню, про найострішшу кризу, котра засуджує Австрію на смерть, про неминучий вплив економічних подій на істноване Угорщини, про політичний хаос в Польщі, про великий економічний занепад Росії. Кождий з цих чинників переконає про кризу європейської ситуації".

Представлюючи теперішню кризу Німеччині, котра спричинила світову кризу, Вандерліт пише дальше:

"Зараз в Німеччині безробітє минає, як в других краях, але на мою думку неможлими чинники викличуть скоро велике безробітє. Воно прийде під ту хвилю, коли діни підуть сильню в гору. Наслідком такої констеляції будуть на певню соціальної заворушення. Німеччина знаходить ся на передодні таких, коли вона не подучити помічі в найблизших місяцях. Революція лівий загрожує її".

Се не пише комуніст, се пише тверезий капіталіст. Для ліквідаторів комунізму се не абияке упінене.

Які виследи Лондонської конференції? Коротко: світова політична рівновага сильно захитана в своїх основах. Все одно, чи Франція зараз обсади Рурський краї, чи дальше залишій Німеччину в непевному положенню, Европа знаходить ся в періоді все збільшуючї ся неспівности, що певно спричинить нові кон флікти.

І. Сокира.

Берлін, в серпні 1922 р.

Нова російська наукова газета в Сов. Росії.

В Москві має розпочати ся видаваня наукової газети "Современная Культура Росії" на чотирох мовах.